

De Lezing: Verzwegen Oost-Duitse schrijfsters

Auteur Ines Geipel over censuur en dopinggebruik in de DDR

Achtergrond - 21 september 2010

Ines Geipel was een succesvolle Oost-Duitse sprintster en slachtoffer van het DDR-dopingprogramma. Vorige week gaf ze haar commentaar op de [nieuwste onthullingen](#) over het Oost-Duitse sportbeleid. Geipel is ook schrijfster en spreekt deze week in Rotterdam en Den Haag over haar boek 'Zensiert, verschwiegen, vergessen. Autorinnen in Ostdeutschland 1945-1989'. "De waarheid doet pijn. Maar ik wil haar toch benoemen."

Uw boek gaat over twaalf Oost-Duitse schrijfsters die in de DDR nooit werden gepubliceerd. Waarom deze twaalf?

Geipel: "Mij fascineren hun verhalen, de ruggengraat die ze toonden. Edeltraud Eckert, een van de schrijfsters in mijn boek, werd in 1950, toen de censuur zeer streng was, gearresteerd. Ze was toen 20 jaar. Ze had een flyer gemaakt met de tekst: 'Voor vrijheid en democratie'. Dat was genoeg voor 25 jaar gevangenisstraf. Ze had de flyers nog niet eens kunnen verspreiden. Vijf jaar later is ze in de gevangenis gestorven.

Ik wilde deze schrijfsters en gedeeltes van hun teksten aan de openbaarheid brengen. Daarnaast kon ik aan de hand van de portretten ook een beeld geven van de veranderingen in de censuur in Oost-Duitsland, een overzicht van 40 jaar DDR-geschiedenis. Er is zo ongelooflijk veel materiaal. De portretten maakten het haalbaar dit boek te schrijven.

Het was trouwens niet alleen om politieke redenen waarom deze auteurs niet mochten publiceren. Soms vond het regime ook dat ze niet aan de juiste esthetische normen voldeden."

Hoe komt u aan deze vergeten teksten?

"Ik heb de afgelopen tien jaar samen met collega-schrijver Joachim Walther een archief opgebouwd waarin we teksten verzamelen van vergeten Oost-Duitse schrijvers. In de wetenschap wordt daar niet veel aandacht aan besteed. Ik wil dat als schrijfster wel doen.

We hebben inmiddels materiaal van meer dan honderd schrijvers, ruim 70 duizend pagina's tekst. Dat is ondergebracht bij de Stiftung zur Aufarbeitung der SED-Diktatur. We willen de teksten onder meer bewerken zodat ze in lessen op scholen en universiteiten kunnen worden gebruikt.

Het is ook een strijd tegen de tijd. Er blijven steeds minder schrijvers over die hun verhaal kunnen vertellen.”

Waarom wordt er in de wetenschap geen aandacht aan deze schrijvers besteed?

“Dat heeft vele redenen. Eén ervan is het niet willen loochenen van de DDR. Die discussie ligt nog steeds moeilijk. Veel betrokkenen, zowel uit Oost- als West-Duitsland en zeker uit het milieu van de ouders, willen hun gezicht redden. Het verdedigen van de DDR is in Oost en West goed getraind.

Veel Germanisten houden zich liever bezig met bekende Oost-Duitse schrijvers als Christa Wolf. Het is nog niet gelukt hun blik te richten op de onbekende auteurs, het andere gezicht van de DDR-literatuur.”

U bent in Oost-Duitsland opgegroeid. In de zomer van 1989 vluchtte u via Hongarije naar West-Duitsland. Hoe kijkt u zelf terug op de DDR?

“Ik heb er 25 jaar van mijn leven doorgebracht. Ik was topsporter en studeerde. Pas enkele jaren geleden heb ik ontdekt dat mijn vader Stasi-agent was en voor de DDR spioneerde in het Westen. Dat wist ik niet. Ik was dopingslachtoffer en merk dat nog steeds. Eén van de redenen waarom ik nog steeds train, is omdat ik fit moet blijven om de gevolgen van de doping onder controle te houden.

Na de val van de Muur moest er veel worden opgehelderd. Ik vind het bijzonder en fascinerend dat dat kan. Het is ook nodig deze trauma's te verwerken en ik heb de taboes altijd opgezocht. Natuurlijk, de waarheid doet pijn, ook voor mezelf. Maar ik ben toch voor de waarheid, ik wil haar benoemen.”

Hoe houdt u dat vol?

“Voor mezelf heb ik dat dopingverleden verwerkt. Maar de maatschappij is er nog niet klaar mee, kennelijk. Soms verbaas ik me erover dat dezelfde onderwerpen steeds weer terugkomen. Dan denk ik: dat hebben we tien jaar geleden toch ook al gehad? Dat ligt niet alleen aan de media. Het is ook het gevolg van een bewuste strategie van oude Stasi-leden. Die zijn fit en bruingebrand, hebben altijd aan sport gedaan en goed voor zichzelf gezorgd.

Het is een never ending story, en dan zeg ik er ook graag wat over. Ik heb

gemerkt dat ik met mijn eigen stem de discussie kan veranderen.”

De lezing van Ines Geipel vindt op donderdag [23 september](#) plaats in het Goethe Instituut Rotterdam en op vrijdag [24 september](#) in de Deutsche Bibliothek in Den Haag.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/578/de-lezing-verzwegen-oost-duitse-schrijfsters>